

DOI 10.31558/2519-2949.2024.3.6

УДК 321.02:316.77:061.1ЄС

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-0333-4233>

Лешик С. В., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Інформаційна політика розглядається як сукупність державних заходів та стратегій, спрямованих на формування та регулювання інформаційного простору. Теоретико-методологічну базу дослідження інформаційної політики України в процесі євроінтеграції становлять підходи, що враховують системний, комунікативний та нормативно-правовий аспекти. Встановлено, що інституційні механізми відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної реалізації інформаційної політики України в контексті євроінтеграції через координацію дій державних органів, впровадження європейських стандартів у сфері інформації, а також активну участь громадянського суспільства, Україна просувається на шляху до інтеграції в європейський інформаційний простір. Доведено, що правові механізми, спеціальні закони та інформаційні кампанії є ключовими елементами інформаційної політики України в процесі євроінтеграції. Вони спрямовані на забезпечення прозорості, підвищення обізнаності громадян та адаптацію національного законодавства до європейських стандартів. Серед викликів та недоліків інформаційної політики України виділено: недостатнє фінансування та ресурсне забезпечення; нерівномірність реалізації інформаційної політики в регіонах; вплив зовнішньої дезінформації та пропаганди; низький рівень медіаграмотності населення є ще однією серйозною проблемою, що обмежує ефективність інформаційної політики; відсутність системного підходу. Підсумовано, що аналіз ефективності інформаційної політики України в процесі євроінтеграції показує, що вона має значні досягнення, але також стикається з численними викликами. Успішні законодавчі реформи, активні інформаційні кампанії та розвиток незалежних медіа стали важливими кроками на шляху до інтеграції України в європейський простір. Однак для досягнення більш значимої ефективності необхідно випрацювати системний підхід до цього напрямку державної політики, подолати проблеми, пов'язані з фінансуванням, нерівномірністю реалізації політики та зовнішніми інформаційними загрозами.

Ключові слова: інформаційна політика, Україна, євроінтеграція, інституційно-правовий механізм, ефективність.

Актуальність. Україна, прагнучи до інтеграції з Європейським Союзом (ЄС), активно розвиває свої інформаційні механізми, що забезпечують ефективну реалізацію євроінтеграційного процесу [1; 2]. Інформаційна політика держави є невід'ємною частиною цього процесу, оскільки вона спрямована на формування обізнаності суспільства про важливість євроінтеграції, а також на забезпечення прозорості й доступності інформації щодо цього процесу. Інформаційна політика – це сукупність державних заходів та стратегій, спрямованих на регулювання інформаційного простору, забезпечення доступу до інформації, захист інформаційної безпеки та формування інформаційного суспільства. Вона є важливим чинником у реалізації національних інтересів, особливо в умовах глобалізації та євроінтеграції. Інформаційна політика має значення не лише як механізм забезпечення комунікацій, але й як інструмент зміцнення демократичних інститутів, захисту національної ідентичності та інтеграції в європейський простір [3; 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над проблемою інформаційної політики працюють немало дослідників. Однак все ще недостатньо ґрунтовних праць, які б висвітлювали особливості формування і здійснення інформаційної політики України щодо євроінтеграції і, особливо, у ці непрості часи російської окупації. Найбільш плідно в цьому контексті працюють: В. Антонюк, Н. Бем, В. Бутенко, Н. Грицяк, К. Денисенко, В. Катарина, А. Козьмініх, А. Костенко, А. Левандовська, В. Ляшенко, В. Назаров, К. Мануйлова, В. Оніщенко, С. Павленко, І. Паризький, Ю. Подорожній, М. Прохоренко, О. Савчук, Г. Сащук, С. Сунгурова, І. Тарасова, В. Шульга, О. Юнін та ін.

Мета – проаналізувати інституційно-правовий механізм інформаційної політики України в процесі євроінтеграції, визначити недоліки формування, виклики та можливості удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Інформаційна політика є важливим інструментом у процесі формування та реалізації євроінтеграційного курсу України. Вона включає не лише комунікаційні аспекти [3, с.77], але й широке коло теоретико-методологічних підходів, що визначають стратегію та тактику дій держави у сфері інформаційного забезпечення євроінтеграції [5, с.282]. Розглянемо спочатку основні теоретико-методологічні засади становлення інформаційної політики України в умовах інтеграції до Європейського Союзу.

Різні теоретичні підходи визначають підвалини формування інформаційної політики. Одними із ключових є системний, комунікативний і нормативний підходи. Так:

- системний підхід у вивченні інформаційної політики дозволяє розглядати її як частину більш широкого політичного, економічного та соціального контексту. Цей підхід дає змогу зрозуміти, як інформаційна політика взаємодіє з іншими сферами суспільного життя, зокрема з економікою, культурою та безпекою [6, с.358]. У рамках системного підходу інформаційна політика розглядається як динамічна система, що постійно адаптується до змін у зовнішньому середовищі;

- комунікативний підхід акцентує увагу на процесах передачі інформації та комунікаційних стратегіях, які використовуються в рамках інформаційної політики. Цей підхід дозволяє аналізувати, як різні канали комунікації впливають на формування суспільної думки, яким чином урядові та неурядові організації взаємодіють з громадянами, та як інформаційна політика впливає на медіа-середовище. У процесі євроінтеграції особлива увага приділяється комунікативній стратегії, яка спрямована на підвищення обізнаності населення щодо європейських цінностей та стандартів [3, с.75];

- нормативно-правовий підхід зосереджується на аналізі законодавчої бази, що регулює інформаційну політику. У контексті євроінтеграції України цей підхід є надзвичайно важливим, оскільки включає адаптацію національного законодавства до європейських стандартів. Це охоплює питання захисту прав людини, свободи слова, доступу до інформації, а також регулювання діяльності медіа. Нормативно-правовий підхід дозволяє оцінити відповідність національного законодавства міжнародним зобов'язанням України та європейським нормам [7, с.42].

Процес євроінтеграції України визначає необхідність адаптації національної інформаційної політики до європейських стандартів та норм. Це передбачає не лише імплементацію *acquis communautaire* – сукупності правових актів ЄС, але й застосування європейських практик у сфері медіа, захисту прав людини та свободи слова. Інформаційна політика в цьому контексті має враховувати необхідність гармонізації законодавства, впровадження новітніх технологій та забезпечення відповідності інформаційного простору європейським цінностям.

Адаптація законодавства України до європейських стандартів є важливим етапом у процесі євроінтеграції. Це включає прийняття законів, що забезпечують свободу слова, захист прав журналістів, доступ до публічної інформації та регулювання медіа. Важливим аспектом є також боротьба з дезінформацією та забезпечення інформаційної безпеки, що набуває особливого значення в умовах зовнішніх загроз. Адаптація законодавства дозволяє створити правову базу, яка відповідає європейським стандартам і сприяє інтеграції України до інформаційного простору ЄС [7, с.42-52].

Визначальну роль в реалізації інформаційної політики України, особливо в контексті її інтеграції з Європейським Союзом відіграють Інституційні механізми. Саме вони забезпечують не лише розробку й координацію інформаційної політики, але й контроль за її виконанням та адаптацію національної інформаційної системи до стандартів ЄС. Розглянемо детальніше основні інституційні структури та їхню роль у цьому процесі:

- Кабінет Міністрів України (КМУ) є центральним органом виконавчої влади, який координує діяльність усіх інших державних органів, що беруть участь у реалізації інформаційної політики. У контексті євроінтеграції КМУ відповідає за розробку стратегічних документів та планів дій, спрямованих на забезпечення прозорості та доступності інформації щодо євроінтеграційного процесу. Одним із прикладів такої діяльності є Національна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС, що включає інформування громадськості про ключові зміни та реформи;

- Міністерство цифрової трансформації України займає центральну роль у модернізації інформаційного простору держави, що є необхідним для інтеграції в європейський інформаційний простір. Це міністерство впроваджує цифрові технології та забезпечує доступ до інформаційних

ресурсів, що відповідають стандартам ЄС. Наприклад, Міністерство відповідає за розвиток електронного урядування, що полегшує доступ громадян до інформації про євроінтеграційні процеси та сприяє їхній участі в обговоренні державної політики;

– Офіс Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції є спеціалізованим органом, що координує дії уряду у сфері євроінтеграції. Офіс забезпечує комунікацію між урядом та громадськістю, роз'яснюючи політику та кроки України на шляху до європейської інтеграції. Він також координує діяльність інших державних органів у сфері інформаційної політики, спрямованої на досягнення євроінтеграційних цілей. Однією з ключових функцій Офісу є забезпечення узгодженості інформаційних кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності громадян щодо переваг і викликів євроінтеграції. Офіс віце-прем'єр-міністра також організовує заходи з просування європейських цінностей та інформування про конкретні результати інтеграційного процесу, такі як безвізовий режим, зони вільної торгівлі, тощо;

– Міністерство культури та інформаційної політики України (до 2019 року – Міністерство інформаційної політики) відіграє важливу роль у формуванні інформаційного простору країни, особливо в контексті євроінтеграції. Його основні завдання включають підтримку та розвиток української культури й ідентичності, забезпечення інформаційної безпеки та боротьбу з дезінформацією. У рамках євроінтеграційних процесів міністерство здійснює моніторинг інформаційного середовища на предмет відповідності європейським стандартам, а також співпрацює з європейськими партнерами для впровадження найкращих практик у сфері інформаційної політики. Це включає адаптацію національного законодавства у сфері медіа до норм ЄС, підтримку незалежних медіа, розвиток громадського мовлення та захист інформаційного простору від зовнішніх загроз;

– Національна рада з питань телебачення і радіомовлення є регуляторним органом, який контролює діяльність телерадіокомпаній і забезпечує дотримання стандартів, необхідних для інтеграції України в європейський інформаційний простір. Її функції включають видачу ліцензій, контроль за дотриманням законодавства у сфері телебачення і радіомовлення, а також сприяння розвитку вітчизняного медіаринку. Рада відіграє ключову роль у забезпеченні плюралізму і свободи слова, що є основними принципами інформаційної політики ЄС. Вона також здійснює моніторинг контенту, щоб запобігати поширенню дезінформації та пропаганди, особливо в контексті гібридної війни, яку веде Росія проти України;

– громадські організації та незалежні медіа також є важливими інституційними учасниками процесу реалізації інформаційної політики. Вони забезпечують альтернативні джерела інформації, підвищують рівень обізнаності суспільства про євроінтеграцію, а також проводять незалежний моніторинг дій уряду в цій сфері. Завдяки підтримці з боку міжнародних донорів, ці організації реалізують проекти, спрямовані на підвищення медіаграмотності, боротьбу з дезінформацією, а також популяризацію європейських цінностей серед українського населення. Вони також слугують важливим каналом для зворотного зв'язку між громадськістю і владою, сприяючи більшій прозорості і підзвітності урядових дій.

Інституційні механізми відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної реалізації інформаційної політики України в контексті євроінтеграції. Через координацію дій державних органів, впровадження європейських стандартів у сфері інформації, а також активну участь громадянського суспільства, Україна просувається на шляху до інтеграції в європейський інформаційний простір. Стабільне функціонування цих механізмів є гарантією того, що процес євроінтеграції буде підтримуватися на високому рівні прозорості та ефективності, забезпечуючи при цьому необхідний рівень обізнаності громадян [8, с.456].

Однак основою для формування та реалізації інформаційної політики України в процесі євроінтеграції є правові механізми. Вони визначають правила, принципи та процедури, що регулюють діяльність державних органів, медіа та громадськості у сфері інформації, забезпечуючи відповідність українського інформаційного простору європейським стандартам. Основні правові механізми включають:

– Конституція України є основним правовим документом, який закріплює права та свободи громадян, включаючи право на інформацію. Стаття 34 Конституції «гарантує кожному право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» [9, с.8]. Це положення є основою для забезпечення свободи преси та плюралізму медіа в Україні, що є одними з головних вимог Європейського Союзу в контексті євроінтеграції. Існують і спеціальні закони, які визначають інформаційний простір, а саме:

– Закон України «Про інформацію» [10]. Цей закон визначає загальні принципи інформаційної політики держави, включаючи доступ до інформації, її захист, а також відповідальність за порушення інформаційних прав. Закон встановлює правила роботи медіа та визначає обов'язки державних органів щодо надання інформації громадськості];

– Закон України «Про доступ до публічної інформації» [11]. Прийнятий у 2011 році, цей закон забезпечує право громадян на доступ до інформації, що знаходиться у володінні органів державної влади. Він є важливим інструментом для забезпечення прозорості діяльності державних інституцій, що особливо актуально в контексті євроінтеграції, коли суспільство має бути обізнаним щодо ходу реформ та виконання зобов'язань перед ЄС;

– Закон України «Про телебачення і радіомовлення» [12]. Цей закон регулює діяльність телерадіокомпаній, встановлюючи вимоги до ліцензування, контенту та діяльності ЗМІ. Він також включає положення, що відповідають європейським стандартам, такі як захист дітей від шкідливого контенту, забезпечення мовного балансу та дотримання етичних норм.

– Закон України «Про захист суспільної моралі» [13]. Хоча цей закон є більш спірним, він також відіграє роль у регулюванні медіа контенту, спрямованого на захист суспільства від пропаганди насильства, порнографії та іншого шкідливого контенту. У контексті євроінтеграції цей закон був підданий перегляду для забезпечення його відповідності європейським стандартам у сфері свободи слова та захисту прав людини.

Зазначені закони встановлюють правові основи діяльності інформаційної сфери, включаючи механізми захисту інформаційного простору в умовах євроінтеграції.

Важливим напрямком правової роботи в Україні є гармонізація національних норм з європейськими стандартами. Це включає прийняття законодавства, що відповідає *acquis communautaire* – законодавчій базі ЄС. Зокрема, прийнято низку законів, спрямованих на посилення захисту прав журналістів, боротьбу з дезінформацією, забезпечення прозорості діяльності державних органів та розвиток громадського мовлення [7, с.42-52]. Важливими напрямками є також удосконалення законодавства у сфері цифрових медіа та захисту персональних даних, що є критично важливими у контексті інтеграції в європейський інформаційний простір [14, с.125-135].

Україна реалізує численні інформаційні кампанії та програми, спрямовані на інформування громадян про євроінтеграційні процеси, зокрема, у сфері реформування та адаптації до європейських стандартів. Прикладами таких ініціатив є «Європейський тиждень» та програми, спрямовані на підвищення медіаграмотності населення. Інформаційні кампанії та програми відіграють важливу роль у реалізації інформаційної політики України в процесі євроінтеграції [2, с.17-24]. Вони спрямовані на підвищення обізнаності громадськості про євроінтеграційні процеси, підтримку реформ та популяризацію європейських цінностей серед українського населення. Зокрема:

– Кампанії щодо медіаграмотності. Одним з важливих напрямків євроінтеграційної інформаційної політики є підвищення медіаграмотності населення. Це включає навчальні програми, семінари та тренінги, спрямовані на розвиток критичного мислення та вміння аналізувати медіа контент. Наприклад, проекти, підтримувані ЄС, допомагають українським громадянам краще розуміти, як відрізнити достовірну інформацію від дезінформації та пропаганди

– Програма «Європейський тиждень». Ця програма реалізується на національному рівні і включає проведення різноманітних заходів, спрямованих на популяризацію європейської культури, цінностей та інформування про конкретні аспекти євроінтеграції. Вона охоплює освітні установи, громадські організації та медіа;

– Комунікаційна стратегія щодо євроінтеграції. Український уряд реалізує спеціальні комунікаційні стратегії, спрямовані на інформування суспільства про прогрес у виконанні зобов'язань перед ЄС, результати реформ та конкретні переваги, які євроінтеграція може принести для громадян. Наприклад, у рамках цієї стратегії проводяться інформаційні кампанії, що пояснюють вигоди від безвізового режиму, зони вільної торгівлі та інших ініціатив;

– Кампанії з протидії дезінформації. З огляду на гібридну агресію з боку Росії, Україна розробила та реалізує кампанії, спрямовані на боротьбу з дезінформацією та пропагандою. Ці кампанії включають співпрацю з міжнародними партнерами, підготовку журналістів, розвиток фактчекінгових ресурсів та підтримку незалежних медіа.

Інформаційна політика України є ключовим інструментом у забезпеченні ефективного просування євроінтеграційних процесів. Вона спрямована на підвищення обізнаності громадськості, підтримку реформ та інтеграції країни в європейський простір. Основними напрямками інформаційної політики є наступні:

1. Розвиток правової бази. Мова йде про прийняття законів, які відповідають європейським стандартам, є важливим аспектом інформаційної політики. Закони, спрямовані на захист свободи слова, доступ до інформації та боротьбу з дезінформацією, були адаптовані або створені з урахуванням вимог Європейського Союзу. Закон "Про доступ до публічної інформації" є прикладом такого успіху, оскільки він забезпечує прозорість діяльності державних органів та сприяє залученню громадськості до процесу ухвалення рішень.

2. Проведення інформаційні кампаній. Інформаційні кампанії, спрямовані на підвищення рівня обізнаності громадян про процес євроінтеграції, грають ключову роль у підтримці реформ. Кампанії щодо медіаграмотності та протидії дезінформації допомагають суспільству краще розуміти виклики та переваги євроінтеграції. Зокрема, програма «Європейський тиждень» та комунікаційна стратегія щодо євроінтеграції є важливими ініціативами, що підвищують громадське розуміння та підтримку інтеграційних процесів.

3. Забезпечення належного функціонування незалежних медіа та громадських організацій. Незалежні медіа та громадські організації відіграють важливу роль у забезпеченні плюралізму думок та підтримці демократичних процесів. Вони забезпечують альтернативні джерела інформації, підвищують рівень медіаграмотності та здійснюють незалежний моніторинг дій уряду. Завдяки підтримці з боку міжнародних партнерів, ці організації активно долучаються до реалізації інформаційної політики та підтримки євроінтеграції [15, с.48-54].

Оцінка ефективності цієї політики є важливим завданням, оскільки дозволяє визначити, наскільки успішно Україна реалізує свої євроінтеграційні амбіції та наскільки результативними є зусилля держави у створенні сприятливого інформаційного середовища. Переваги та успіхи залежать від наступних складників:

- рівня обізнаності громадян. Завдяки активним інформаційним кампаніям, рівень обізнаності населення про євроінтеграційні процеси значно зріс. Це підтверджують опитування, які показують, що більшість українців підтримують євроінтеграцію і розуміють її переваги. Зокрема, кампанії щодо безвізового режиму та зони вільної торгівлі мали великий успіх, оскільки громадяни отримали конкретні вигоди від євроінтеграції;

- адаптації законодавства до норм ЄС. Україна досягла значного прогресу у гармонізації свого законодавства з європейськими стандартами, особливо у сфері медіа, захисту прав людини та свободи слова. Прийняття законів, що відповідають *acquis communautaire*, дозволяє Україні наблизитися до європейських стандартів і сприяє інтеграції в європейський інформаційний простір;

- протидії дезінформації та гібридним загрозам. Зважаючи на агресію з боку Росії, Україна змогла успішно розробити та реалізувати стратегії протидії дезінформації. Кампанії, спрямовані на підвищення медіаграмотності та розвиток фактчекінгових ресурсів, допомогли зменшити вплив ворожої пропаганди і підвищити стійкість суспільства до інформаційних атак.

Процес становлення інформаційної політики України в умовах євроінтеграції супроводжується численними викликами. Це включає необхідність адаптації до нових умов, впровадження європейських стандартів, забезпечення прозорості та підзвітності урядових органів. Іншим важливим викликом є боротьба з дезінформацією та пропагандою, що мають на меті дискредитацію євроінтеграційного курсу. Попри ці виклики, інформаційна політика України має значні перспективи для розвитку, особливо з огляду на підтримку з боку міжнародних партнерів та активну участь громадянського суспільства [16]. Серед викликів та недоліків інформаційної політики України особливо слід наголосити на наступних:

- недостатнє фінансування та ресурсне забезпечення. Однією з основних проблем є недостатнє фінансування інформаційних кампаній та програм, особливо на місцевому рівні. Це обмежує можливості для ефективного інформування населення про євроінтеграційні процеси та знижує ефективність заходів з підвищення медіа грамотності;

- нерівномірність реалізації інформаційної політики в регіонах. Інформаційна політика часто має нерівномірний вплив у різних регіонах України. У той час як великі міста мають доступ до якісної інформації та ресурсів, деякі віддалені регіони залишаються менш обізнаними про євроінтеграційні процеси. Це може створювати інформаційну нерівність та знижувати загальну ефективність інформаційної політики;

- вплив зовнішньої дезінформації та пропаганди. Інформаційна політика України перебуває під постійним тиском з боку дезінформації та пропаганди, особливо з боку Росії. Ці інформаційні атаки мають на меті підірвати довіру до євроінтеграційних процесів, дискредитацію урядових ініціатив

і розкол суспільства. Незважаючи на зусилля держави щодо протидії цим загрозам, вплив дезінформації залишається значним. Це свідчить про необхідність посилення заходів із захисту інформаційного простору та підвищення рівня медіаграмотності населення;

– низький рівень медіаграмотності населення є ще однією серйозною проблемою, що обмежує ефективність інформаційної політики. Багато громадян не мають достатніх навичок для критичного аналізу інформації, що робить їх вразливими до маніпуляцій та дезінформації. Відсутність системної освіти в цій сфері, особливо серед молоді, поглиблює цю проблему і створює ризик для демократичного розвитку суспільства в умовах євроінтеграції;

– відсутність системного підходу. Незважаючи на наявність різних ініціатив, інформаційна політика України часто страждає від відсутності системного підходу. Багато заходів реалізуються фрагментарно, без чіткої координації між різними державними органами, медіа та громадськими організаціями. Це призводить до неефективного використання ресурсів та знижує загальний ефект від інформаційних кампаній [1, с.37-44].

Аналіз ефективності інформаційної політики України в процесі євроінтеграції показує, що вона має значні досягнення, але також стикається з численними викликами [17]. Успішні законодавчі реформи, активні інформаційні кампанії та розвиток незалежних медіа стали важливими кроками на шляху до інтеграції України в європейський простір. Однак для досягнення ефективності необхідно подолати проблеми, пов'язані з фінансуванням, нерівномірністю реалізації політики та зовнішніми інформаційними загрозами.

Які ж вбачаються шляхи вдосконалення інформаційної політики України?:

1. Для подолання проблеми нерівномірного доступу до інформації необхідно зміцнити інституційну базу інформаційної політики. Це може включати створення регіональних центрів інформаційної підтримки, які будуть відповідальні за координацію інформаційних кампаній на місцевому рівні. Такі центри могли б забезпечувати доступ до якісної інформації навіть у віддалених регіонах, сприяючи зниженню інформаційної нерівності.

2. Для підвищення ефективності інформаційних кампаній необхідно забезпечити стабільне та достатнє фінансування. Це може бути досягнуто через збільшення бюджетних асигнувань на інформаційну політику, а також через залучення міжнародних грантів та програм технічної допомоги. Додаткове фінансування дозволить розширити масштаби кампаній, покращити якість інформаційних матеріалів та підвищити рівень обізнаності населення про євроінтеграційні процеси.

3. Для ефективної боротьби з дезінформацією необхідно розробити більш комплексні та координовані стратегії. Це може включати створення спеціальних структур для моніторингу та протидії дезінформації, активну співпрацю з міжнародними партнерами та розширення мережі фактчекінгових ресурсів. Крім того, необхідно підвищити рівень підготовки журналістів у сфері розслідувальної журналістики та фактчекінгу, що дозволить ефективніше виявляти та спростовувати фейкову інформацію.

4. Один із ключових напрямків удосконалення інформаційної політики – розвиток програм медіаграмотності. Необхідно включити медіаграмотність до шкільних та університетських програм як обов'язковий предмет. Це допоможе молодому поколінню розвинути критичне мислення, навички аналізу інформації та здатність протистояти дезінформації. Крім того, необхідно проводити регулярні тренінги та семінари для дорослого населення, що сприятиме підвищенню загального рівня медіаграмотності в країні.

5. Для підвищення ефективності інформаційної політики необхідно впровадити системний підхід до її реалізації. Це включає чітку координацію між різними державними органами, медіа та громадськими організаціями, а також розробку довгострокових стратегій з чіткими цілями та показниками ефективності. Системний підхід дозволить забезпечити узгодженість дій усіх учасників інформаційного процесу та оптимальне використання наявних ресурсів [18].

Висновки. Інформаційна політика України стикається з низкою серйозних проблем, які обмежують її ефективність у процесі євроінтеграції. Нерівномірний доступ до інформації, недостатнє фінансування, вплив дезінформації та низький рівень медіаграмотності є основними викликами, що потребують негайного вирішення. Для їх подолання необхідно зміцнити інституційну базу, підвищити рівень фінансування, розробити комплексні стратегії боротьби з дезінформацією, розвивати програми медіаграмотності та впровадити системний підхід до реалізації інформаційної політики. Лише комплексне вирішення цих проблем дозволить Україні ефективно просуватися на шляху євроінтеграції та забезпечити стабільний розвиток демократичного суспільства.

Бібліографічний список:

1. Грицяк Н. В. Інформаційні кампанії як механізм підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері євроінтеграції. *Стратегічні переваги*. 2007. №2. С.37-44.
2. Козьмініх А.В. Інформаційні механізми євроінтеграційної політики України. *Актуальні проблеми політики*. 2020. Вип. 65. С. 41-48.
3. Костенко А. М. Інформаційно-комунікативні стратегії впроєктування в Україні. *Грані. Науково-теоретичний альманах*. 2019. Вип. 21(11). С. 70-77. <https://doi.org/10.15421/1718154>
4. Козьб'ял К. Саар і початок європейської інтеграції. *Щорічник європейської інтеграції*. 2020. Вип. (14). С. 187-198. <https://doi.org/10.14746/rie.2020.14.12>
5. Подорожній Ю., Болдіжар С., Софілканіч О. Формування стратегії євроінтеграційного розвитку України. *Балтійський журнал економічних досліджень*. 2018. Вип. 4(1). С. 283-292. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-283-292>.
6. Юнін О., Севрук В., Павленко С. Пріоритети економічного розвитку України в контексті євроінтеграції. *Балтійський журнал економічних досліджень*. 2018. Вип. 4(3). С. 358-365. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-358-365>.
7. Прохоренко М.М., Мануйлова К.В., Тарасова І.В., Назаров В.В., Денисенко, К.В. (2022). Взаємодія міжнародного права людини та міжнародного гуманітарного права: міжнародні стандарти та національний вимір. *Інформатологія*. 2022. Вип.55 (1-2). С.42-52. <https://doi.org/10.32914/i.55.1-2.4>.
8. Ляшенко В., Підоричева І., Антонюк В. Європейський дослідницький простір: порівняльний аналіз інституційних передумов та інтеграційних підходів для України. *Журнал європейської економіки*. 2020. Вип. 19(3). С. 456-481. <https://doi.org/10.35774/jee2020.03.456>.
9. Конституція України. Закон України «Про внесення змін до Конституції України». Київ: Велес, 2005. 48 с.
10. Закон України «Про інформацію». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650. <https://zakon.rada.gov.ua/> Редакція від 27.07.2023, підстава -3005-IX.
11. Закон України «Про доступ до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314. https://zakon.rada.gov.ua. Редакція від 08.10.2023, підстава – 2614-IX.
12. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21.12.1993 № 3759-ХІІ. Відомості Верховної Ради України» (ВВР), 1994, № 10, ст. 43. Редакція № 1089-ІХ від 16.12.2020. <https://zakon.rada.gov.ua> (Закон втратив чинність на підставі Закону № 2849-ІХ від 13.12.2022
13. Закон України «Про захист суспільної моралі». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 14, ст. 192. <https://zakon.rada.gov.ua> (Закон втратив чинність на підставі Закону № 2849-ІХ від 13.12.2022).
14. Терепищій С., Костенко А. Картографування ландшафтів освіти з кібербезпеки під час війни в Україні 2022. *Studia Warmińskie*, 59. 2022. С. 125-135. <https://doi.org/10.31648/sw.8331>
15. Бем Н. Перспективні напрямки здійснення державної інформаційної політики України в питаннях євроінтеграції. *Безпека інформації*. 2012. № 2. С. 48-54.
16. Левандовська А., Інглот-Бжек, Е. Європейська інтеграція України: перспектива українців і поляків. Регіональний барометр. *Аналізи та прогнози*. 2015. Вип. 13(3). С.17–24. <https://doi.org/10.56583/br.731>.
17. Шульга В.О. Євроінтеграційні процеси в Україні: здобутки та перспективи. *Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку* : зб. наук. статей за матеріалами І наук. практ. конф. з європ. права. 2018. С. 407-412.
18. Онищенко В. Особливості формування структурної політики в Україні в євроінтеграційному контексті. *Економіка і регіон*. 2016. № 2. С. 5-12.

References:

1. Hrytsiak, N.V. (2007). Informatsiini kampanii yak mekhanizm pidvyshchennia efektyvnosti realizatsii derzhavnoi polityky u sferi yevrointehratsii. *Stratehichni perevahy*. №2. S.37-44.
2. Kozminykh, A.V. (2020). Informatsiini mekhanizmy yevrointehratsiinoi polityky Ukrainy. *Aktualni problemy polityky*. Vyp. 65. S. 41-48.
3. Kostenk, A. M. (2019). Informatsiino-komunikatyvni stratehii vrointehratsii v Ukraini. *Hrani. Naukovo-teoretychnyi almanakh*. Vyp. 21(11). S. 70-77. <https://doi.org/10.15421/1718154>
4. Kozbial, K. (2020). Saar i pochatok yevropeiskoi intehratsii. *Shchorichnyk yevropeiskoi intehratsii*. Vyp. (14). S. 187-198. <https://doi.org/10.14746/rie.2020.14.12>
5. Podorozhnyi, Yu., Boldizhar, S. & Sofilkanych, O. (2018). Formuvannia stratehii yevrointehratsiinoho rozvytku Ukrainy. *Baltiyskiy zhurnal ekonomichnykh doslidzhen*. Vyp. 4(1). S. 283-292. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-283-292>.
6. Iunin, O., Sevruk, V. & Pavlenko S. (2018). Priorytety ekonomichnoho rozvytku Ukrainy v konteksti yevrointehratsii. *Baltiyskiy zhurnal ekonomichnykh doslidzhen*. Vyp. 4(3). S. 358-365. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-358-365>.
7. Prokhorenko, M.M., Manuilova, K.V., Tarasova, I.V., Nazarov V.V. & Denysenko, K.V. (2022). Vzaiemodiia mizhnarodnoho prava liudyny ta mizhnarodnoho humanitarnoho prava: mizhnarodni standarty ta natsionalnyi vymir. *Informatolohii*. Vyp.55 (1-2). S.42-52. <https://doi.org/10.32914/i.55.1-2.4>.

8. Liashenko V., Pidorycheva I., Antoniuk V. Yevropeyskiy doslidnytskyi prostir: porivnialnyi analiz instytutsiinykh peredumov ta intehtratsiinykh pidkhodiv dlia Ukrainy. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*. 2020. Vyp. 19(3). S. 456-481. <https://doi.org/10.35774/jee2020.03.456>.
9. Konstytutsiia Ukrainy. (2005). *Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy»*. Kyiv: Veles. 48 s.
10. *Zakon Ukrainy «Pro informatsiiu»*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 1992, № 48, st.650. [/https://zakon.rada.gov.ua/Redaktsiia vid 27.07.2023, pidstava -3005-IKh](https://zakon.rada.gov.ua/Redaktsiia%20vid%2027.07.2023,%20pidstava%20-3005-IKh).
11. *Zakon Ukrainy «Pro dostup do publichnoi informatsii»*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2011, № 32, st. 314. [/https://zakon.rada.gov.ua. Redaktsiia vid 08.10.2023, pidstava – 2614-IKh](https://zakon.rada.gov.ua/Redaktsiia%20vid%2008.10.2023,%20pidstava%20-2614-IKh).
12. *Zakon Ukrainy «Pro telebachennia i radiomovlennia»* vid 21.12.1993 № 3759-KhII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy» (VVR), 1994, № 10, st. 43. Redaktsiia № 1089-IKh vid 16.12.2020. [/https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua) (Zakon vtratyv chynnist na pidstavi Zakonu № 2849-IKh vid 13.12.2022
13. *Zakon Ukrainy «Pro zakhyst suspilnoi morali»*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2004, № 14, st. 192. [/https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua) (Zakon vtratyv chynnist na pidstavi Zakonu № 2849-IKh vid 13.12.2022).
14. Terepyshchyi, S. & Kostenko, A. (2022). Kartografuvannia landshaftiv osvity z kiberbezpeky pid chas viiny v Ukraini 2022. *Studia Warmińskie*, 59. S. 125-135. <https://doi.org/10.31648/sw.8331>
15. Bem, N. (2012). Perspektyvni napriamky zdiisnennia derzhavnoi informatsiinoi polityky Ukrainy v pytanniakh yevrointehratsii. *Bezpeka informatsii*. № 2. S. 48-54.
16. Levandovska, A. & Inhlot-Bzhek, E. (2015). Yevropeiska intehtratsiia Ukrainy: perspektyva ukraintsiv i poliaktiv. *Rehionalnyi barometr. Analizy ta prohnozy*. Vyp. 13(3). S.17–24. <https://doi.org/10.56583/br.731>.
17. Shulh, V.O. (2018). Yevrointehratsiini protsesy v Ukraini: zdobutky ta perspektyvy. *Ukraina i Yevropeyskiy Soiuz: shliakh do staloho rozvytku* : zb. nauk. statei za materialamy I nauk. prakt. konf. z yevrop. prava. S. 407-412.
18. Onyshchenko, V. (2016). Osoblyvosti formuvannia strukturnoi polityky v Ukraini v yevrointehratsiinomu konteksti. *Ekonomika i rehion*. № 2. S. 5-12.

Leshyk S. Institutional and legal mechanism of Ukraine's information policy in the process of European Integration

The information policy is considered as a set of state measures and strategies aimed at forming and regulating the information space. The theoretical and methodological basis of the study of Ukraine's information policy in the process of European integration is based on approaches that take into account the systemic, communicative and regulatory aspects. It is established that institutional mechanisms play a key role in ensuring the effective implementation of Ukraine's information policy in the context of European integration through coordination of government agencies, implementation of European standards in the field of information, and active participation of civil society, and Ukraine is moving towards integration into the European information space. It is proved that legal mechanisms, special laws and information campaigns are key elements of Ukraine's information policy in the process of European integration. They are aimed at ensuring transparency, raising public awareness and adapting national legislation to European standards. Among the challenges and shortcomings of Ukraine's information policy, the following are highlighted: insufficient funding and resource provision; uneven implementation of information policy in the regions; the influence of external disinformation and propaganda; the low level of media literacy of the population is another serious problem that limits the effectiveness of information policy; lack of a systematic approach. To summarize, the analysis of the effectiveness of Ukraine's information policy in the process of European integration shows that it has significant achievements, but also faces numerous challenges. Successful legislative reforms, active information campaigns, and the development of independent media have become important steps towards Ukraine's integration into the European space. However, in order to achieve more significant efficiency, it is necessary to develop a systematic approach to this area of state policy, to overcome the problems associated with financing, uneven policy implementation and external information threats.

Keywords: *information policy, Ukraine, European integration, institutional and legal mechanism, efficiency*